

EUROPAUDVALGET
Alm. del - bilag 650 (offentligt)

18. marts 2004

Danmarks
Naturfredningsforening

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
Christiansborg
1240 København K

Vedr. EU's forårstopmøde den 25.-26. marts

Til medlemmernes orientering vedlægges en kopi af brev til statsminister Anders Fogh Rasmussen og statsminister Göran Persson fra Danmarks Naturfredningsforening og Svenska Naturskyddsföreningen vedrørende EU's forårstopmøde om Lissabon-strategien og EU's strategi for bæredygtig udvikling.

Med venlig hilsen

Michael Minter, miljøpolitisk medarbejder
Direkte: 39 17 40 57, mm@dn.dk

18. marts 2004
Journal: 3-38 / 015887

Danmarks
Naturfredningsforening

Svenska Naturskyddsforeningen

Til medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

KOPI

EU's forårstopmøde den 25.-26. marts

Kære Anders Fogh Rasmussen og Göran Persson

På EU's forårstopmøde i Bruxelles den 25.-26. marts skal stats- og regeringscheferne gøre status og udstikke retningslinierne for det videre arbejde med Lissabon-strategien og EU-strategien for bæredygtig udvikling. Med dette brev vil Danmarks Naturfredningsforening og Svenska Naturskyddsforeningen opfordre Jer til at arbejde for, at topmødet behandler behovet for en styrket miljøbeskyttelse med samme seriøsitet og beslutsomhed som spørgsmålet om økonomisk vækst og konkurrenceevne.

Godt en måned efter forårstopmødet får EU ti nye medlemslande. Udvidelsen kan blive et kæmpe bidrag til en forbedring af det globale miljø. Men det kan også blive det modsatte, hvis den nuværende tendens i EU til at sætte økonomisk vækst og konkurrenceevne over alt andet fortsætter.

På sidste års forårstopmøde påpegede stats- og regeringscheferne ganske rigtigt, at "den økonomiske og sociale udvikling ikke vil forblive bæredygtig på længere sigt, med mindre der tages skridt til at lette presset på miljøet og bevare naturressourcerne inden for rammerne af den overordnede strategi for bæredygtig udvikling, der blev lanceret i Göteborg". Siden da er der ikke sket meget. På flere områder er det ligefrem gået tilbage for EU's miljøbeskyttelse. Vi håber at I vil arbejde for, at der rettes op på dette på det kommende EU-topmøde.

Helt konkret vil vi opfordre Jer til at arbejde for følgende ti punkter:

1. Det Europæiske Råd bør understrege, at der skal foretages konsekvensvurderinger af *alle* større politiske forslag i *alle* politiske sektorer, og at de langsigtede miljøkonsekvenser skal analyseres og beskrives lige så grundigt som de økonomiske konsekvenser.
2. Det Europæiske Råd bør understrege, at konsekvensvurderinger af miljøreguleringen skal se på de samlede økonomiske gevinster for samfundet – ikke kun på omkostningerne for de forurenende virksomheder.
3. Det Europæiske Råd bør understrege, at hovedformålet med EU's nye kemikalielovgivning (REACH) er en styrket beskyttelse af miljøet og menneskers sundhed, og at EU's miljøministre som følge af dette har hovedansvaret for Rådets forhandlinger om lovgivningen.
4. Det Europæiske Råd bør stille krav om konkrete fremskridt i forhold til indførelsen af økonomiske virkemidler, der reelt sikrer gennemførelsen af forureneren betaler-princippet og fremmer udvikling og brug af miljøteknologi.
5. Det Europæiske Råd bør pege på en konsekvent håndhævelse af EU's eksisterende miljøregulering som et væsentligt virkemiddel i forhold til at fremme miljøteknologi.

6. Det Europæiske Råd bør gentage kravet fra sidste forårstopmøde om, at Rådet (økonomi og finans) skal tilskynde til afskaffelse af miljøskadelige subsidier, og subsidier som er uforenelige med en bæredygtig udvikling.
7. Det Europæiske Råd bør gentage kravet fra sidste forårstopmøde om, at der skal udvikles sektorspecifikke målsætninger for afkobling mellem økonomisk vækst og miljøbelastning.
8. Det Europæiske Råd bør opfordre til en intensiveret indsats for opnåelse af målet om et stop for faldet i biodiversiteten inden 2010. Herunder skal der findes tilstrækkelige midler til implementering af Natura 2000-netværket (gerne fra landbrugsstøtten), og der skal udvikles indikatorer, der viser om vi er på rette vej.
9. Det Europæiske Råd bør fremme målet om et bæredygtigt landbrug ved at øge støtten til miljø- og landdistriktudvikling på bekostning af den produktionsrelaterede landbrugsstøtte.
10. Det Europæiske Råd bør sikre, at miljødimensionen inddrages fuldt ud i diskussionerne om EU's finansielle ramme for 2007-2013.

I det følgende præsenteres baggrunden for disse anbefalinger.

Baggrund

På EU-topmødet i Göteborg i juni 2001 vedtog stats- og regeringscheferne en EU-strategi for bæredygtig udvikling, der har til formål at "opfylde den nuværende generations behov uden at sætte de kommende generationers behov over styr". Strategien tilføjer miljøet som en tredje dimension i Lissabon-strategien, der har til sigte inden 2010 "at gøre Europas økonomi til den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden, en økonomi, der kan skabe en bæredygtig økonomisk vækst med flere og bedre job og større social samhørighed." På sidste års forårstopmøde om Lissabon-strategien bekræftede stats- og regeringscheferne deres "personlige tilsagn om rettidigt og effektivt at gennemføre reformer indenfor Lissabon-strategiens tre søjler – den økonomiske, den sociale og den miljømæssige søjle." De understregede samtidigt, at "den økonomiske og sociale udvikling vil ikke forblive bæredygtig på længere sigt, medmindre der tages skridt til at lette presset på miljøet og bevare naturressourcerne inden for rammerne af den overordnede strategi for bæredygtig udvikling, der blev lanceret i Göteborg".

Kommissionens miljøpolitiske årsberetning for 2003 viser, at det ikke er lykkedes at vende de negative tendenser på miljøområdet siden 2001, og at dette særligt gælder for klimaområdet, energi, transport og biologisk mangfoldighed.

Konsekvensvurderinger skal bidrage til en bæredygtig udvikling

Siden vedtagelsen af EU-strategien for bæredygtig udvikling i 2001 er økonomisk vækst og konkurrenceevne kommet langt op på den politiske dagsorden. Så langt, at de store europæiske erhvervsorganisationer og mange ledende politikere i EU nu taler om, at ingen politiske forslag bør vedtages, hvis de har negative konsekvenser for EU's konkurrenceevne i forhold til resten af verden. Det harmonerer meget dårligt med EU's mål om en bæredygtig udvikling.

Et konkret eksempel er forhandlingerne om EU's kommende kemikalielovgivning (REACH). Her stilles der fra flere sider krav om yderligere omfattende konsekvensvurderinger. Der stilles endda krav om, at samtlige ændringsforslag skal vurderes for deres erhvervsøkonomiske konsekvenser. Dette vil selvfølgelig forsinke forhandlingerne væsentligt, til skade for miljøet og borgernes sundhed.

Kommissionens konsekvensvurdering af REACH-forslaget har allerede påvist, at de erhvervsøkonomiske omkostninger er meget små i sammenligning med de massive samfundsøkonomiske gevinster, der vil være ved at få styr på de farlige kemiske stoffer. Kommissionen vurderer således, at gennemførelsen af REACH over en 11-årig periode vil koste industrien 2,3 mia. euro, hvilket svarer til 0,05% af kemikalieindustriens årlige omsætning. De sundhedsmæssige fordele alene i forhold til arbejdsmiljøet vurderes til at være på 50 mia. euro over en 30-årig

periode. Fordelene vil naturligvis være langt større hvis man medregner de miljømæssige fordele. Ovenstående tal fjerner enhver tvivl om hvorvidt EU har råd til en kraftig skærpelse af kemikalierreguleringen. De viser faktisk, at vi ikke har råd til at lade værre.

Fremfor at gøre konkurrenceevne til et mantra, og fokusere snævert på miljøreguleringens erhvervsøkonomiske konsekvenser, bør EU vende tilbage til EU-strategien for bæredygtig udvikling, der taler om egentlige *bæredygtighedsvurderinger*, som skal omfatte potentielle økonomiske, sociale og miljømæssige følger. I forlængelse af dette bør der foretages konsekvensvurderinger af *alle* større politiske forslag i *alle* sektorer, og de bør fokusere mere på de samfundsøkonomiske gevinster og omkostninger – også dem der ikke kan omsættes i penge.

Der skal følges op på sidste års beslutninger

Flere af de miljørelaterede mål og henstillinger som blev vedtaget på forårstopmødet i 2003 er tilsyneladende gået i glemmebogen.

Det Europæiske Råd henstillede til Rådet (økonomi og finans), at det skulle tilskynde til en reform af de støtteordninger, der har betydelige negative miljøvirkninger, og som er uforenelige med bæredygtig udvikling. Så vidt vi er orienterede er der ikke sket noget som helst på dette område. Det Europæiske Råd bør derfor komme med en kraftig opfordring til Rådet (økonomi og finans) om, at tage denne opgave alvorligt.

Det Europæiske Råd understregede også, at det er af afgørende betydning, at få forbedret gennemslagskraften af de nuværende processer og strategier. Det skulle ske ved at styrke Cardiff-processen for integration af miljøhensyn i sektorpolitikkerne gennem opstilling af såvel overordnede som sektorspecifikke mål for afkobling samt ved at forbedre de miljørelaterede strukturindikatorer. Heller ikke på disse områder er der sket noget. I forhold til strukturindikatorerne er der ligefrem sket et miljømæssigt tilbageskridt i Kommissionens brug af disse i afrapporteringen til Det Europæiske Råd. Det Europæiske Råd bør gentage kravet om opstilling af overordnede og sektorspecifikke mål for afkobling mellem økonomisk vækst og miljøbelastning.

Endelig henstillede Det Europæiske Råd kraftigt til Rådet, at det fremskyder arbejdet med at opnå en mere ansvarlig forvaltning af naturressourcer, herunder også foranstaltninger for at nå 2010-målet om at standse faldet i biodiversiteten. En væsentlig forudsætning for at nå 2010-målet er naturligvis, at vi ved om vi bevæger os i den rigtige retning. Det ved vi reelt ikke i øjeblikket. Det Europæiske Råd bør derfor opfordre til, at arbejdet med udviklingen af biodiversitetsindikatorer intensiveres, og at der senest i 2005 føjes en biodiversitetsindikator til de såkaldte strukturelle indikatorer.

Fremme af miljøteknologi kræver effektive virkemidler

Europa-Kommissionens rapport til forårstopmødet peger på miljøteknologi som et vigtigt indsatsområde. Vi finder det positivt, at EU vil satse mere på fremme af miljøteknologi, men det er vigtigt, at den stimuleres med virkemidler, der understøtter forurenere betaler-princippet.

Udvikling af miljøteknologi, og herunder investering i forskning og udvikling, er ikke meget værd, hvis der ikke samtidig opstilles rammebetingelser for erhvervslivet, som gør brug af miljøteknologi – og afskaffelse af den mere forurenende teknologi – til en god forretning.

Vi beklager derfor, at Kommissionens handlingsplan for miljøteknologi udskyder stort set alle konkrete foranstaltninger i forhold til at stimulere efterspørgslen af miljøteknologi. Det gælder blandt andet udformning og vedtagelse af miljøpræstationsmål, integration af miljømæssige omkostninger i markedspriserne og fremme af offentlige grønne indkøb.

Det er også beklageligt, at handlingsplanen ignorerer den positive rolle som den mere traditionelle miljøregulering gennem årene har haft for udviklingen af miljøteknologi. En ambitiøs miljølovgivning med høje miljøstandarder er stadig et yderst relevant virkemiddel i forhold til at skabe bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre og fremme anvendelsen af miljøteknologi. Det samme er en konsekvent håndhævelse af den eksisterende miljølovgivning.

Som Kommissionen selv påpeger i handlingsplanen, er der et stort tidsspænd mellem erkendelse af udfordringerne og konkrete ændringer i investeringsmønstre, forskningsindsats, politikker m.m. Derfor skal der handles nu.

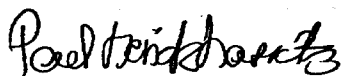
EU's landbrugspolitik er ikke bæredygtig

Europa-Kommissionens rapport til forårstopmødet påpeger, at der på europæisk plan er blevet ydet "en stor indsats for at styrke synergierne mellem forskellige politikker og bæredygtighed på langt sigt". Som eksempel på dette fremhæves midtvejsreformen af den fælles landbrugspolitik, der ifølge Kommissionen "omdirigerer støtten til fordel for et bæredygtigt landbrug".

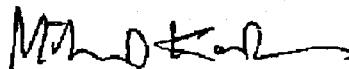
Efter vores mening er midtvejsreformen af EU's landbrugspolitik tværtimod et eksempel på at indsatsen for en bæredygtig udvikling slet ikke er stor nok. Det er således vildledende når Kommissionen betegner den nuværende landbrugsstøtte som bæredygtig. Landbrugspolitikken understøtter fortsat en intensiv landbrugsproduktion, der går hårdt ud over naturen og miljøet og skader udviklingslandenes mulighed for at klare sig på verdensmarkedet.

Det Europæiske Råd bør understrege, at det fortsat er en stor udfordring at gøre EU's landbrugspolitik bæredygtig. Både i forhold til vores natur og miljø og i forhold til politikens konsekvenser i udviklingslandene. I forlængelse af dette bør Det Europæiske Råd kræve, at miljødimensionen inddrages fuldt ud i diskussionerne om EU's finansielle ramme for 2007-2013.

Med venlig hilsen

Poul Henrik Harritz,
Præsident i Danmarks Naturfredningsforening

Mikael Karlsson,
Ordförande i Svenska Naturskyddsföreningen

Brevet er sendt i kopi til:

Udenrigsminister Per Stig Møller

Miljøminister Hans Christian Schmidt

Økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen

Fødevareminister Mariann Fischer Boel

Utrikesminister Laila Freivalds

Miljöminister Lena Sommestad

Näringsminister Leif Pagrotsky

Jordbruksminister Ann-Christin Nykvist

Folketingets Europaudvalg

Riksdagens EU-nämnd